

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства соціальної політики України
до проекту Закону України
„Про надання захисту іноземцям та особам без громадянства”,

внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами
України Лубінцем Д. В., Горбенком Р. О., Єфімовим М. В. та іншими

реєстр. № 3387 від 24 квітня 2020 р.
(перше читання)

1. Проект акта підтримується із зауваженнями.

2. Метою проекту акта є врегулювання законодавства у сфері надання захисту іноземцям та особам без громадянства шляхом імплементації спеціальних норм законодавства Європейського Союзу до законодавства України, а також усунення прогалин у національному законодавстві, пов'язаних із наданням особам притулку в Україні.

Проектом акта, зокрема, передбачається:

надання соціальних послуг іноземцям та особам без громадянства;
забезпечення захисту прав дітей, розлучених із сім'єю, дітей, які потребують тимчасового захисту;

поширення дії його норм на осіб, визнаних жертвами психологічного чи фізичного насильства, осіб, які постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі (зокрема, визначення поняття „шукач захисту, який потребує особливих процедурних гарантій”);

визначення повноважень Мінсоцполітики, зокрема, стосовно доступу до ринку праці, реєстрації та надання статусу безробітного незалежно від наявності / відсутності соціального стажу в Україні, надання послуг із професійної орієнтації, професійної підготовки та перепідготовки, забезпечення призначення та виплати грошової допомоги, пенсії, інших видів соціального забезпечення.

За результатами опрацювання проекту акта висловлюємо нижчевикладені зауваження.

Щодо надання соціальних послуг

Проект акта потребує приведення у відповідність до Закону України „Про соціальні послуги” (далі – Закон), який визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах. Законом визначено, зокрема, такі чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини: похилий вік; часткова або повна втрата рухової активності, пам'яті; невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування; інвалідність; бездомність; втрата соціальних зв'язків, у тому числі під час перебування в місцях позбавлення волі; жорстоке поводження з дитиною; насильство за ознакою статі; домашнє насильство тощо. У разі наявності одного чи декількох чинників складних життєвих обставин шукач притулку має право на отримання соціальних послуг відповідно до законодавства.

Варто зазначити, що надання соціальних послуг фінансується із місцевих бюджетів, а шукачі притулку не є платниками податків у певній територіальній громаді / адміністративно-територіальній одиниці. Водночас проектом акта не пропонується механізм фінансування заходів з організації проживання шукачів притулку.

Крім того, ані діючим законодавством, ані проектом акта не передбачено створення та функціонування такого закладу чи установи, як будинок соціального піклування.

Враховуючи зазначене, пропонуємо у пункті 5 частини першої статті 47 розділу V проекту акта вилучити слова „спеціалізованих соціальних установах, закладах соціального обслуговування та соціального захисту, будинках соціального піклування”.

Щодо захисту прав дітей

Проект акта потребує приведення у відповідність до законодавчих та нормативно-правових актів з питань захисту прав дітей: Сімейного кодексу України, Цивільного кодексу України, законів України „Про охорону дитинства”, „Про запобігання та протидію домашньому насильству”.

Так, проектом акта орган опіки та піклування визначено законним представником дитини, розлученої із сім'єю. Відповідно до статті 56 Цивільного кодексу України органами опіки та піклування є районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміністрації, виконавчі органи міських, районних у містах, сільських, селищних рад. Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 832 „Про особливості соціального захисту дітей, розлучених із сім'єю, які не є громадянами України”, зокрема, передбачено підготовку та видачу довіреностей на представництво інтересів дітей, розлучених із сім'єю, від імені органу опіки та піклування працівникам служб у справах дітей з метою упередження випадків залишення таких дітей без законного представника.

З урахуванням зазначеного пропонуємо в проекті акта:

у частині п'ятій статті 16 слова „та представника” замінити словами „або уповноваженої ним особи при”;

у частині другій статті 18 підпункт 5 розділити та викласти в такій редакції:

„5) насильство за ознакою статті;

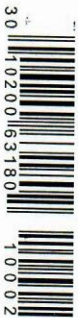
б) жорстоке поводження з дітьми;”;

у пункті 2 частини першої статті 41 слово „Неповнолітня” замінити словами „Малолітня, неповнолітня”;

останнє речення частини четвертої статті 49 виключити, оскільки здобуття дошкільної або загальної середньої освіти не є тотожним поняттю інтеграції.

Щодо жертв психологічного чи фізичного насильства, осіб, які постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі

Термінологія проекту акта в частині використання слів „жертва торгівлі людьми” у визначенні поняття „шукач захисту, який потребує особливих процедурних гарантій” потребує приведення у відповідність до Закону України „Про протидію торгівлі людьми”, у якому використовується термін „особи, які

постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі”.

Щодо визначення повноважень Мінсоцполітики

Проектом акта пропонується визначення Мінсоцполітики як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, таким, що забезпечує інформування та консультування осіб, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, чи яким надано притулок, стосовно доступу до ринку праці, реєструє та надає їм статус безробітного незалежно від наявності / відсутності соціального стажу в Україні, надає послуги з професійної орієнтації, професійної підготовки та перепідготовки, забезпечує призначення та виплату особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, чи яким надано притулок, грошової допомоги, пенсії, інших видів соціального забезпечення та призначення і виплату грошової допомоги особам, яким надано тимчасовий захист.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 „Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства” головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин, соціального діалогу є Мінекономіки.

Згідно з частиною четвертою статті 8 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, мають право на отримання пенсійних виплат і соціальних послуг із системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування нарівні з громадянами України на умовах та в порядку, передбачених цим Законом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України. Призначення та виплата пенсії здійснюється територіальними органами Пенсійного фонду України.

Крім того, у законодавстві України у сфері загальнообов’язкового державного соціального страхування застосовується поняття „страховий стаж”.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 360 „Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України” ДМС є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 06.07.1998 № 1016 „Про затвердження Порядку надання біженцям грошової допомоги та пенсії” для розгляду питання про надання грошової допомоги біженці можуть звернутися із заявами до органів міграційної служби.

Із урахуванням зазначеного пункт 6 статті 53 розділу VI проекту акта потрібно вилучити.

Разом з тим з метою забезпечення права осіб, на яких передбачається поширити дію проекту акта, зокрема, на пенсійне забезпечення, пропонується пункт 1 частини другої статті 49 проекту акта після слів „соціального забезпечення” доповнити словами „(у тому числі пенсійного забезпечення)”.

Міністр

 М. Лазєбна

_____ 2020 р.

